

טמונה בפרשה

השק

לסדר את הפרשה

פנינים רשימה (שאי הפרשה 2021 מלון 222,
לזכור מספרים מס' 312 ההגדרה
בפרשה. כשציינו, תקבלו מהאיור, אלא
מפסק הפרשה.

ב. פגישות בלק ובלעם והעלאת קרבנות

ד. ברכת בלעם בשדה צופים

ד. ברכת בלעם בבמות בעל

ה. בלק ומדין שולחים זקנים

לבלעם

י. ברכת בלעם בראש הפעור

כ. חטא העם בפעור והמגפה

ל. הכאת האתון ופתיחת פיה

מ. הליכת בלעם והמלאך מעכבו

ג. סירוב בלעם לבוא ע"פ ציווי ד'

ג. מעשה זמרי וקנאות פנחס

ש. נבואות בלעם על אחרית הימים

ע. בלק שולח שרים חשובים יותר

פנינים

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ד'"
'למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממוין אחרים' (רש"י)

במסכת אבות מסופר: רבי יוסי בן קסמא פגש אותו אדם, שאמר לו: 'רבי, רצונך שתדור עמנו במקומו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות?' ענה לו: 'בני, אם אתה נותן לי כל כסף זהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה.' וודאי שלא נאמר על ר' יוסי שנפשו רחבה ח"ו, אם כן מדוע על בלעם דרשו שנפשו רחבה אף שאמר רק כסף וזהב 'כמלא ביתו', ולא על ר"י בן קסמא שאמר כל כסף וזהב שבעולם? ויש לפרש: א. רבי יוסי עונה לאיש באותו המטבע שפנה אליו והציע לו אלף אלפים דינרי זהב וכו', אך בלק כלל לא הציע לבלק כסף כי אם כבוד, אך מה שבלעם 'שמע' באזניו היה רק את צלצול המטבעות, ומכאן שחמד את ממוין האחרים. (תורה תמימה) ב. שהזכיר בלעם את ביתו של בלק ומכאן שחמד את ממונו, אך ר' יוסי אמר בצורה סתמית: 'שבעולם'. ג. בלעם אמר דבר מציאותי, בית מלא בכסף. אך ר' יוסי אמר כל כסף וזהב שבעולם, דבר שלא שייך במציאות, ובהכרח כוונתו היתה לומר שכשם שאין אתה יכול לתת לי סכום שכזה, כך איני רוצה לדור אלא במקום תורה. (נחלת יעקב) ד. בלעם אמר 'לא אוכל לעבור', ומשמע מדבריו שאם היה יכול היה לוקח ממוין הרבה, אבל ר"י בן קסמא אמר 'איני דר' אלא במקום תורה' כי מחפצו ורצונו החופשי אינו רוצה כסף וזהב. (החיד"א)

"ויהר אף אלוקים כי הולך הוא"

מפורסמת הקושיה על מה כעס השי"ת והרי קיבל בלעם רשות ללכת? אלא יש לדקדק בלשון הפסוקים, שהקב"ה אמר לבלעם, "קום לך אתם", דהיינו באותה הדרך, אך לא לאותה המטרה, אבל בלעם הלך 'עם שרי מואב', דהיינו בעצה אחת עמם כדי לקללם, ולכן כעס עליו ד'. אכן, משום 'שבדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכים אותו', אמר לו המלאך לבסוף: "לך עם האנשים". (הגר"א) בענין זה, הגמרא (ברכות ז). מספרת שר' יהושע בן לוי רצה לקלל את שכנו הצדוקי שהיה יורד לחייו. נשאר ר' יהושע ער בלילה עם תרנגול בידו, וחיכה לרגע המסוים לפנות בוקר שבו הקב"ה כועס, וניתן לכוון לרגע זה, שבדיוק ברגע הזה כרובלת התרנגול מלבינה לגמרי. אך כשהגיע הרגע התנמנם לפתע ריב"ל ונרדם. הבין, שמן השמים אין מסכימים עם כוונתו. כך, גם בלעם חיכה לרגע שכועס השי"ת כדי לקלל את ישראל, ואף הוא נטל תרנגול. אך, בשונה מר' יהושע, כיון שראה שהוא מתחיל קצת להתנמנם, מיד קם והחל ללכת הלך ושוב כדי לשמור על ערנותו. ועל זה כעס ד' עליו שהוא מתעקש שלא להירדם וללכת. "ויהר אף אלוקים כי הולך הוא". ורמז לענין התרנגול, שאומר בלעם: "נאם הגבר שתם העיין", וכותב בעל הטורים ש'גבר' הכוונה לתרנגול שדומה לו בלעם בתכונותיו: שניהם מנאפים, שניהם יודעים לכוון את השעות, ושניהם עומדים על רגל אחת (שנעשה בלעם חגור ברגלו האחת). [עוד ראיתי, שכמו שהתרנגול קורא 7 פעמים בלילה כך בלעם נשא שבעה משלים].

"ההסכן הסכנתי לעשות לך כה"

'אמר לו, מה הטעם שלא רכבת על סוס? אמרו להם, בשדה הוא רועה' (רש"י ע"פ ע"ז ד:)

יש לתהות מהו תירוץ זה, וכי מה בכך שהסוס רועה בשדה, וכי אי אפשר ללכת ולהביאו כדי לרכב עליו בנוחות? אלא, במכת ברד נאמר: 'הירא את דבר ד' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים. ואשר לא שם לבו אל דבר ד', ויעזוב את עבדיו ואת מקנהו בשדה'. ומתרגם שם התרגום יונתן, כי 'הירא את דבר ד' הכוונה לאיוב, ואילו 'ואשר לא שם לבו' זהו בלעם, שהשאיר את מקנהו בשדה והברד השמידו. אם כן, אלו פשוטם של דברים, שאמר להם בלעם שהשארתי את הסוס לרעות בשדה בשעת מכת ברד במצרים, ולכן אין לי כעת עוד סוסים. (ילקוט האורים)

"ד' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו"

הגמרא (ברכות ז). אומרת שבלעם היה יודע לכוון את שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה, וכמה זעמו, רגע. והקשו התוספות, מה כבר היה יכול לומר ברגע אחד? ותירצו (בתירוצם הראשון) שיכל לומר את המילה: 'כלם'. עם ישראל נבנה על ידי הסדר: מוח-לב-כבד. מוח - שצריך להגביר הנשמה שבמוח על תאוות הלב, ובפרט על הכבד ששם משכן היצר הרע. וזה ראשי התיבות של מל"ך, כי זה עיקר קבלת עול מלכות שמים. ובלעם רצה להפוך ולומר 'כלם' דהיינו כבד ללב מוח, להגביר את היצר הרע והתאוה על ההיגיון שבמוח. לכן, כשהפך ד' את הקללה לברכה אמר: "ותרועת מלך בו". (שיח אבות)

שאלה לשולחן השבת

"לא אוכל לעבור את פי ד'
אלקי לעשות קטנה או גדולה"

לא מובנים דברי בלעם, שהלא לכאורה זהו קל וחומר: אם קטנה לא תוכל לעשות שלא על פי רצון הקב"ה, אזי גדולה ברור שלא. ויש לבאר את כוונתו.

מאת השאלה הינה אהרן זיון 2021
מאת השבת

(תן אלול את גשונותיכם אלה)

(27/7 מקור, אס יענא)

ז"ל אכתוב אלא מן הגשונות

במזג הגשונות ז"ל 2021 ז"ל

למונה בפרשה

השק

חידון א' ת'

הגשמה לכל שאלה מגילה באור המפילה בראש השורה.

- א. ראתה מה שלא ראה אדונה
- ב. שני רשעים בפרשה
- ג. "כי מראש צורים אראנו ומ___ אשורנו"
- ד. "___ כוכב מיעקב"
- ה. משם שלח בלק לקרוא לבלעם (ע"פ משל בלעם)
- ו. "ד' אל בלעם"
- ז. הלכו לבלעם ממזאב וממדין
- ח. בלעם אמר לאתונו שאם היה לו ___-היה הורגה
- ט. "מה ___ אהליך יעקב"
- י. בלעם אמר על עצמו שהוא - ("___ דעת עליון")
- כ. בלק הבטיח לבלעם (לא כתוב שהבטיח לו כסף)
- ל. ד' דיבר עם בלעם ב___
- מ. חסם את דרכם של בלעם ואתונו
- נ. משה הוקיע את ראשי העם ___ השמש
- ס. "עתה ילחכו הקהל את כל ___"
- ע. בלק העלה בסך הכל 42-
- פ. מקום מושבו של בלעם
- צ. אביו של בלק
- ק. "אראנו ולא עתה, אשורנו ולא ___"
- ר. נחה על בלעם כשראה את בני שוכן לשבטיו
- ש. בלעם היה ___ עין
- ת. "ד' אלוקיו עמו ו ___ מלך בו"

חידון א' ת' - הפוך

הגשמה לכל שאלה מגילת באור המפילה בראש השורה.

- א. מילה נרדפת לאריה
- ב. מילה נרדפת למילה - 'לקלל'
- ג. מלך המזכר בפרשה
- ד. כך שוכן עם ישראל בין האומות
- ה. בהתחלה, האתון סטה מן הדרך והלכה ב-
- ו. "וישא ___ ויאמר"
- ז. בלעם ___ מיד בבוקר לחבוש את אתונו
- ח. פנחס לקח בידו
- ט. "___ האתון מן הדרך"
- י. העם עליו נאמר: "איתן מושבך"
- ך. "___ ארור"
- ל. המלאך עמד בפעם השניה, ב___ הכרמים
- ם. בלעם אמר: הלזואי שכשאמות, אמות מות ___
- ן. פנחס היה נכדו של ___
- ס. משדה צופים ראו את "___ קצהו" של בני
- ע. שם הקיני ישים את קינו
- ף. עם ישראל לא ישכב עד שיאכל ___
- ץ. "___ מזאב מפני בני ישראל"
- ק. עם זה מכונה ראשית גויים
- ר. מילה נרדפת למילה - 'תקלל'
- ש. "כי לא ___ ביעקב ולא קסם בישראל"
- ת. לשם לקח בלק את בלעם בהתחלה

ליולן טאנקלוס - עברית

הילה מגילת אונקלוס שנכנסה לפרשת מגילת.

"ויחבוש את אתונו" (בב' כא') = "וזריו ית אתנה", הפועל העברי 'להזדרז' המתארת עשיית פעולה במהירות, ובחיפזון.

מן המדרש

ר' מאיר ר' יהודה ור' יוסי היו מהלכים בדרך. ר' מאיר היה מדקדק בשם (סבר ששמו של אדם מעיד עליו) ור' יהודה ור' יוסי לא היו מדקדקים בשם. באו לפונדק אחד, אמרו לו (לפונדקי): מה שמך, אמר להם: כידור. אמר להם ר' מאיר: משמע שאדם רשע הוא, שנאמר "כי דור תהפכת המה". ר' יהודה ור' יוסי הפקידו אצלו כיסיהם (ארנקיהם), אך ר' מאיר לא הפקיד אצלו כיסו. הלך ר' מאיר ושמר את הכיס כל היום (בשבת), ובערב הביאו. למחר אמרו לו: תן לנו כיסינו, אמר להם: לא היו דברים מעולם. אמר להם ר' מאיר: מפני מה לא דקדקתם בשם? אמרו לו: ומפני מה לא אמרת לנו (שלא להפקיד אצלו)? אמר להם: לא אמרתי אלא לחשוש (שהוא רשע), להחזיק - כלום אמרתי? משכוהו ר' יהודה ור' יוסי (לכידור) לחנות, השקוהו יין, וראו עדשים על שפמו. הלכו (לאשתו ואמרו לה שבעלה ציוה לתת להם את הכסף) ונתנו סימן לאשתו (שהיום אכלו כידור ואשתו עדשים) ונטלו את כיסיהם, ומכאן ואילך אף הם היו מדקדקים בשם.

מילה בפרשה

השתחוה כלפי מר
נשא קולו ואמר
הדבר כבר נעשה
ובכך את הבגד חצה.

המונח המזוקש הינו הילה בג' א
אתיג המפילה בפרשה,
אשר כל שורה בגייה רומש
להקשר שונה שלה.
(יגכן כגיז אמר ומפיל אתיג בלוי.
הגיה רומש)

הגשמה מגילת א"י"ה בגיליון הבא

© כל הזכויות שמורות לאהרון בין.
אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות:
temunabaparashah@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת
רוחמה ברכה בת שרה מרים
בתוך שאר חולי עמו ישראל

העלון מגיע מדי שבוע לאלפי משפחות וילדים,
המשתמשים בו בשולחן השבת.
מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה?
שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775

טמונה בפרשה

גלף

הפוך בה והפוך בה

שעשועי דאורייתא

הלכה

אין מספקין ביו"ט סיפוק (אין מוחאין כף) שהוא מחמתו (מחמת כעסו), שכתוב: "ויחזר אף בלך אל בלעם ויספוק את כפיו". (ירושלמי ביצה פ"ה ה"ב) (וברור שאף מחמת שמחה אין למחוא כהרגלו בחול)

"בלק בן ציפור"

באלו הקשרים נוספים מוזכרת בתורה המילה 'ציפור'? (לא ענף או שמות של זנים)

* * * *

מצאו נא בפרשה:

1. פסוק שמתחיל ומסתיים באות כ'.
2. 10 אומות המוזכרות בפרשה.
3. שלוש עשרה מילים רצופות שהאות ל' מופיעה בהן. (הרצף הארוך בתנ"ך!)

אגדה

אמר רבא בר רב הונא, מלמד שבדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכים אותו, שנאמר: "לא תלך עמהם", ולאחר מכן כתוב: "קום לך אתם". (מכות י:)

"ציבור" סימן

איטליא וארמניה וצנייט מספר פסוקי הפרשה

בפרשת בלק מסופר על מואב ומדין שניסו להרוס את עם ישראל, תחילה ניסו לקללם, ולבסוף החטיאו אותם בזנות.

בפרשת בלק ישנם 104 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילה: "מדין" = בגימטריא = 104

טובות

לסדר את הפרשה - "הן עם לבדד ישכון".

חידון א' ת' - אתונו של בלעם, בלק בלעם, גבעות, דרך, הררי קדם, ויקר, זקנים, חרב, טובו, יודע דעת עליון, כבוד, לילה, מלאך, נגד, סביבותינו, עולות, פתור, צפור, קרוב, רוח אלוקים, שתום, תרועת.

חידון א' ת' הפוך - לביא, לקוב, אגג, בדד, שדה, משלו, הזדרז, רומח, ותט, קיני, מברכך ברוך ואורריך, משעול, ישרים, אהרן הכהן, אפס, סלע, טרף, ויקץ, עמלק, תאור, נחש, קרית חוצות.

שעשועי דאורייתא - לא כולל כל המקומות שכתוב עוף או שמות מסוימים של ציפורים: "כל צפור כל כנף" (בראשית ז, ד), צפורי טהרת צרעת, "תבנית כל צפור" (דברים ז, יז), "כל צפור טהורה תאכלו" (דברים יד, א), "כי יקרא קן צפור" (כב, ו).
1. "כי אם יהיה לבער קין עד מה אשור תשבך".
2. ישראל, מואב, מדין, עמלק, קיני, אשור, אמורי, מצרים, אדום, כיתים.
3. "בלק אל בלעם הלא שלח שלחתי אליך לקרא לך למה לא הלכת אלי".

מילה בפרשה פרשת חקת - פרה\פרע\פרא. "הוא התרבה עד מאד" - פרה ורבה", "ומבשר הבהמה אכל עוד" - הפרה היא בהמה הנאכלת, "את הממון בכבוד החזיר" - פרע את חובו, "אז הפך והשתולל כחזיר" - התנהג בפראות, פרא. ושורש של 'התפרע', פרע.

טמונות בפרשה - 1. "כרע שכב כארי וכלביא" (כד, ט), "עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (כג, כד). 2. "ויספוק את כפיו" (כד, י). 3. "דרך כוכב מיעקב" (כד, יז). 4. "שתום העין" (כד, טו), "וכסה את עין" (כג, ה). 5. "וקרקר כל בני שת" (כד, יז). 6. "ויקח רומח" (כא, כח). 7. "יזל מים מדליו" (כד, ז). 8. "וקסמים בידם" (כג, ז), "ולא קסם בישראל" (כג, ט). 9. "בלק בן ציפור" (כג, ב). 10. בית כנסת - "מה טבו אהליך יעקב" (כד, ה). 11. "וחיצו ימחץ" (כד, ח). 12. "וצים מיד כיתים" (כד, כד). 13. "אשורנו ולא קרוב" (כד, יז). 14. "מלא ביתו כסף וזהב" (כב, יח). 15. "ותרועת מלך בו" (כג, כא). 16. "כלחון השור" (כג, ד), "פך ואיל" (כד, ב). 17. "שלש רגלים" (כב, לג). 18. "לא נחש ביעקב" (כג, כג), "ולא הלך...לקראת נחשים" (כד, א). 19. בתוך לק - "בלק" (כג, ב).

טמונות בהפטר - 1. "פרי בטני" (ז, ו). 2. "והכרתי כשפים מידך" (היא, א). 3. "ככפיר בעדרי צאן" (הז, א). 4. "והאבדתי מרכבותיך" (ה, ט).

שאלה לשלחן השבת פרשת קרח - השאלה בקצרה: מדוע אמר הקב"ה למשה ואהרן פעם אחת 'הבדלו מתוך העדה', ובפעם השנייה 'הרמו מתוך העדה'? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת בקצרה: 1. 'הרמו' היא לשון שמורה על ריחוק יותר מ'הבדלו' ולכן ידע משה לומר לאהרן מיד שכבר יצא הקצף מלפני ד' והחלה המגפה. (רשב"ם) 2. הבדל הוא הבדלה במציאות ואילו הרמה היא מעלה רוחנית. עונשו של קרח היה מוגבל לאזור שלהם בלבד לכן נאמר לשון הבדלה, אך המגיפה שפרצה בכלל ישראל, כאן יתפרש הרמו על ענין רוחני. (ע"פ המשך חכמה) 3. הבדלו היינו עם עוד צדיקים שלא חטאו במחלוקתו של קרח, אך 'הרמו', נאמר למשה ולאהרן בלבד שכתוב "וילונו כל עדת בני ישראל", והיינו כלשון הרמת תרומה מן החולין. (לקח טוב)